

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 11 Listopada r. s. 1821 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

WILNO.

W dniu 28 zeszłego miesiąca spektakl na rzecz ubogich, przez Towarzystwo dobroczynności utrzymywanych, dany, uczynił czystego przychodu, po odłączeniu wydatków, rs: 220 kop. 11. Towarzystwo czuje się obowiązane oświadczyć w imieniu ubogich podziękowanie: PP. Leduchowskiemu, Werowskiemu, Anczycowi, Milewskiemu, jakoteż Orkiestrze, która pracę swoją bez wynagrodzenia na ten przedmiot poświęciła.

MULTANY I WOŁOSZYŃNA.

(z Gaz. Lwów.). Od granic Multan dnia 7 listopada. Wojsko tureckie w Multanach codziennie odbiera posiłki, i siłę jego podają teraz do 30 tysięcy ludzi. Pomiędzy nowo przybyłymi wojskami jest wiele seimens (wojska na sposób europejski urządzonego) zachowujących najsłabszą karność. Inne zaś wojska, szczególnie janczary popelniają bez obawy liczne bezprawia. Nikt nie może pokazać się w dobrej sukni: wnet mu ją zdejmą i zabiorą.

Kaimakani rozpisują nadzwyczajne dostawy w bydł i żywności na potrzeby wojska. Cztery obwody, zaledwie więcej wynoszące, jak jeden ze znaczniejszych cyrkulów galicyjskich, dostawia muszą do Jass: 2½ miliona ok, czyli 56,818½ centnarów mąki pszennej; 500 mierzcy, czyli 835½ korcy pszenicy, i 18 tysięcy mierzcy, czyli 50,000 korcy jęczmienia i owsa, 11,500 owiec i skopów i 12,500 fur drzewa.

Na żydów w Multanach nałożono podatek 12 tysięcy dukatów, a że przeciwko temu czynili przedstawienia, odprowadzono przełożonych gmin pod strażą do Jass. Deputacja złożona z W. Woronika, Teodora Balsz uda się do Konstantynopola, dla zapewnienia Sultana o uległości mieszkańców Multan i prośbienia go, aby nie posyłał nigdy do Multan żadnego greka jako Xięcia, lecz aby mieszkańcy upoważnieni byli do wybrania spośród siebie na Xięcia. Oraz przekonać mają Sultana o niezmiernych ciężarach na kraj nałożonych, i prosić, aby więcej nie posyłało wojska do Multan. Basza Salich dał im na tę podróż z kassy krajowej pieniędzy, które później oddadź powinni. Tymczasem nakazany pochód janczarów został wstrzymany, a wszystkie teraz znajdujące się w Multanach wojska, mają tam zimować.

Większa część wojska ma być rozłożona od Galaczu aż do Stephanestie; główna zaś kwatery w Jassach. Turcy zakazali naysurowie wyprawiać z Multan koni, krów, cieląt, owiec, skopów; tudzież zboża. Salich Basza zalecił Bojarom multaniskim, aby nagotowali dla Sultana, powóz z ubiorami na konie wartości 3000 dukatów.

TURCYA.

Naynowsze wiadomości z Konstantynopola, umieszczone w Dostregaczu Austriackim, ograniczają się na następujących doniesieniach: „Potwierdza się, iż flota turecka połączyła się z flotą Kapudana-Bey, która krążyła dotąd przy brzegach Albanii, oraz z kilku okrętami wielkorządcy Egiptu i Deja algierskiego; cała eskadra wynosiła do 64 żagli. Pokazanie się tej floty rozniosło wielki postrach w Morei i na wyspach. Dotąd wiadano tylko w Konstantynopolu, iż pomieniona flota blokowa-

ła okręty greckie, stojące w zatokach Motun, Avellino i innych w stronie południowej półwyspu. Okręty greckie, które powróciły do Hydry i Ypsary i t. d. nie wypłyną zapewne tej jesieni.”

Podług listów z Saloniki uporczywa walka, rozpoczęta w lipcu pomiędzy Turkami, a oszańcowanymi na wyspie Cassandra powstańcami, wciąż trwała. Działania Turków przeciwko tym szansom w miesiącach sierpniu i wrześniu były bezskuteczne. W dniu 30 września otrzymano w Salonice wiadomość, iż 600 Greków, którzy wylądowali pod Cassandra dla wsparcia swoich, mieli być zupełnie pobici i zniszczeni przez Jussuf-Beja. Czyli korzyść ta ułatwi Turkom przedarcie się przez wąwozy czyli tak nazwaną bramę Cassandry, oczekiwać należy.

Ateny opuszczone od Greków zajęte zostały od Turków, lecz stały się natychmiast pastwą płomieni. Spodziewać się atoli można, iż nieszczęście to dotknęło tylko nowe miasto z nikczemnych chat złożone; szanowne zaś szczątki starożytności po obu stronach zostały zachowane.

W Kandyi Turcy się utrzymali.

Do Morei przybyło teraz wielu obcych awanturników dla ćwiczenia Greków w sztuce wojennej. W Hydrze miano nawet otrzymać posiłki pieniężne z obcych krajów. Atoli taka pomoc nie może iść w porównanie z potrzebami i niebezpieczeństwami nieszczęśliwego ludu. Ci, którym rozpacz odejmuje mężstwo, z bojaźnią patrzą na przyszłość i zhorzczą sprawcom niepomysłnego przedsięwzięcia, które nawet w najniepodobniejszym razie pomysłności, musiałoby konieczne pociągnąć za sobą nieprzewidziane zniszczenia. W Konstantynopolu dokładniejsze mają bez wątpienia wiadomości o teraźniejszym sposobie myślenia Greków, jak w Europie chrześcijańskiej, i nie tylko sami cudzoziemcy, ale nawet sami Grecy (albowiem muzułmani mniej się tym zajmują) słyszą i czytają z podziwieniem co względem tego przedmiotu jak i o wielu innych plotą publiczności europejskiej. W ciągu zeszłego tygodnia oddalony został dotychczasowy Kiaja Bey, Seid Erib Achmed Efendi, który urząd ten w ciągu trzech lat, dwa razy sprawował; a Seida Efendi, który był pierwej Reis Efendim, zajął jego miejsce. Uwolniony minister spraw wewnętrznych ma być kommissarzem cywilnym w Morei, i wkrótce udać się ma tamże z obszerną władzą.

FRANCYA.

(z Korr. Warsz.) Paryż, dnia 27 października. Wczoraj po południu nadbiegł tu gońiec z północy z nader ważnym do rządu naszego pismem.

Wyszło tu dziełko małe wprawdzie, ale wiele ciekawych rzeczy obejmujące, wydane przez Pana Benoiston de Chateaufeuf względem samego Paryża. Czytamy w niem, że w tej stolicy wychodzi corocznie na stawki loteryjne najmniej 25 milionów franków; w rozmaitych grach przeszło 300 milionów jest w obiegu; na widowiska teatralne i miejsca zabaw publicznych wychodzi 6 milionów; koszt processów 33 milionów pochłaniają. Xiążek drukują w Paryżu corocznie za 7,548,000 franków. Pensye po kolegiach, szkołach i t. d. czynią 6,502,000 franków. Peruki i włosy przyprawiane kosztują 2 miliony. Robota sukien męz-

kich kosztuje 2 miliony, a kobięcych milion (bo niemające kobiety same sobie szują suknie). Pranie kosztuje 2,500,000 franków. Wywożone rozmaite rzeczy z Paryża za granicę przynoszą 50 milionów franków, tyleż w głąb Francji. Krótko mówiąc, od niejakiego czasu przechodzi w Paryżu corocznie przez rozmaite ręce mniej więcej 612,896,000 franków.

Dnia 31. Czytamy w gazecie tutejszej ministerjalnej, *Journal de Paris*, co następuje: wszystkie listy kupieckie, które tu nadeszły z krajów północnych i Turcji, zgodnie donoszą że wojna z Turcją jest nieuchronna, i że lada dzień spodziewać się należy ogłoszenia oświadczenia w tej mierze.

ANGLIA.

(z *Gaz. Warsz.*) Londyn dnia 30 października. Hrabia Woronców wyjechał stąd wczoraj z małżonką swoją do Paryża, z kąd oboje udadzą się napowrót do Petersburga.

Niedawno przybył tu Hrabia Montezuma z Hiszpanii. Ze zaś jest potomkiem dawnych monarchów meksykańskich, słychać więc, iż przybył z powodu politycznych swoich zamysłów, względem osad hiszpańskich w Ameryce południowej.

Gazety tutejsze donoszą, iż Pani Graham, w parafii *Gretne*, skończywszy 100 lat życia, dostała dwa zupełne rządy nowych zębów.

HISZPANJA.

(*Korr. Warsz.*) Podane przełożenie stanom hiszpańskim przez generała Riego tak się kończy: „Pragnę, żeby mnie wysłuchano w sądzie, a to, abym dowiódł niesprawiedliwości rzuconey na mnie potwarzy, złego obetycia się ze mną, i hanby, jaką imię moje okryć chcieli ci, którym się mój patriotyzm nie podoba. Stany powinny zasłyszyc uczynić narodowi hiszpańskiemu, chcącemu zaguby inkwizycyjnego i tajemnego systematu ministerium naszego; chcącemu wiedzieć: dla czego dzieją się niesłychane rzeczy, dla czego używano wszędzie zdradliwych sposobów na zhańbienie tych, którzy życie swoje nieśli ożyźnienie w ofierze; chcącemu wiedzieć dla czego doznają tak obelżywego obchodzenia się ze mną, gdy pozwalają arcybiskupom i biskupom niechętnym ogłaszać bezkarnie ich odrzucenie ku nowemu rzeczy porządkowi; chcącemu nareście wiedzieć, do jakiego on stopnia wolności doszedł, i jak podkopują ustawicznie chwalebny porządek, który w roku 1820 zaprowadził. Mówię do stanów, a przeto nie widzę potrzeby mówienia więcej. Zgromadzenie wasze, będące składem i stróżem swobód narodu, uczuje ważność postępków, mogącego nayszafalszych zrazić i zniechęcić. Potrafią stany wstrzymać dzielną prawicą swoją bieg niegodziwości, i zgłębić tajemnice ministerium. Niech będzie wyrzeczono: czyli wypada zostawić generała Riego wespół zarazy, niszczącej Tortozę, Barcelonę i Mequinenzę.

(podpisano): Obywatel Rafał Riego.

PORTUGALIA.

(z *Korr. Warsz.*) *Lisbona*, dnia 15 października. Na sessyi stanów naszych d. 9 b. m. minister morskich dał do przeczytania pismo odebrane z Rio-Janeiro, stolicy Brazylii, pod d. 17 lipca, w którym Królewic, Xiążę Rejent brazylijski, donosił Królowi co następuje: „Spokojność wszędzie powróciła; lecz każda prowincja rządzi się osobno, nie przysyła pieniędzy do Rio-Janeiro, i nie znosi się wcale z Rządem, co sprawia, iż Xiążę Rejent jest tylko jakby kapitanem-generalnym prowincji, w której mieszka. Stąd wypływa, że skarb publiczny w smutnym jest stanie. Porównawszy dochody z wydatkami r. 1820, braknie na nie 8 milionów kruzad. Wydatki r. 1821 wynoszą 14 milionów kruzad, a dochody prowincji ledwie 6 milionów uczynią, przez co niedobór powiększy się, jeżeli inne prowincje nie wesprą rządu wpływem podatków do powszechnego skarbu. Z tego niedostatku poszło nieukontentowanie między żołnierzami, bo wielu od 16 już miesięcy nie bierze żołdu. Zakończył Xiążę Rejent pismo swoje upewnieniem, że

ze swojej strony wszystko czynić będzie, aby tym nieprzyzwoitościom zapobiedz, i prosi Króla, żeby o tem uwiadomił stany. Na teyże sessyi minister spraw zagranicznych złożył stanom wypis korespondencji z P. Ward sprawującym u nas interesem Anglii, który nie wyjechał, jak mylnie ogłoszono, z Lisbony, a to z powodu podwyższonego cła w Portugalii na towary angielskie. Korespondencyą tę odesłały stany do przejrzenia Kommissyi wyznaczonej do rozważania traktatów.

Niedawno uchwały stany, ażeby gmach i więzienia zniesionej inkwizycji ś. stały otworem dla ciekawego ludu, i żeby dozorecy więzień pokazywali mu wszystko, i tłumaczeniem objaśniali. Na sessyi dnia 10go b. m. deputowany Filgueiras prosił stanów o dozwole nie przeczytania pisma ministra sprawiedliwości, do którego załączył zdana sprawę przez dozorców. Donieśli oni, że lud ciśnie się hurmem do więzień, i chcą zabrać papiery będące w przyległym pałacu inkwizycyjnym, wysadził drzwi do niego, a wielu przyszło z żarzaczami się lontami i innemi rzeczami palnemi, dla podpalenia tych gmachów. Niektórzy deputowani, świadomi tej rzeczy, upewnili, iż to doniesienie dozorców nie jest dokładne; że lud wszedł wprawdzie do więzień ze światłem, ale z tej jedynie przyczyny, iż dozorecy nie oświecili kurtyarzów, wiodących do nich; nakoniec, że nie było żadnego hałasu i krzyku, wyjąwszy narzekanie tych, którzy nie mogli widzieć wszystkiego, co ten gmach ciekawy zawiera w sobie. Wyrzekły stany, aby postawiono straż wojskową przy drzwiach więzień i wszędzie, ale zaleciły nanowo dozorcóm, aby pokazywali i tłumaczyli ludowi narzędzia męczarni, będące przedmiotem ciekawości i obrzydliwości portugalczyków.

AUSTRIA.

Zdania względem ostatecznego skutku wypadków w Turcji bardzo są w Wiedniu i Austrii rozdwojone. Ci, którymi żaden osobisty interes nie powoduje, życzą sprawie greków zupełnej pomocy, i są przeświadczeni, że do tego stopnia doszły rzeczy, iż Turcja nie uniknie wojny. Kupcy i spekulanccy, mający znaczne pieniądze w banku lub papierach publicznych, których jest interessem, żeby wexle i papierowe pieniądze w jak najwyższy zawsze cenie stały, trwożą się do bólu powodzeniem greków, a bardziey jeszcze wieściami o wojnie z Turcją; dla tego zbijają wszystkie przeciwnie ich interessowi wiadomości, a starają się puścić z Wiednia na całe Niemcy dogodne sobie o wypadkach w Turcji wiadomości, tudzież o utrzymaniu pokoju. (z *Korr. Warsz.*)

WŁOCHY.

Na rozkaz rządu austriackiego utworzono w Medyolanie kommissyą, w jednej połowie z sędziów włoskich, a w drugiej z niemieckich złożoną, która ma śledzić węglarzy i innych sektarzów włoskich. (z *Korr. Warsz.*)

SZWECYJA.

(z *Korr. i gaz. Warsz.*) W miesiącu sierpnia wywieziono ze Sztokholmu 40 tysięcy szyfuntów żelaza w sztabach, i rozmaitych towerów żelaznych, a 1300 szyfuntów miedzi. (Szyfunt zawiera 500 funtów fr.)

Listy z Finlandyi doniosły, że dnia 12 sierpnia tak wielki był pożar w Frederiksham, iż w 6 godzinach całe prawie to miasto pochłonął ogień. Pozostało tylko 10 domów. Mieszkańcy uszli wprawdzie z życiem, lecz wszystko utracili.

Wir morskich zwany *Mål* przy brzegach Norwegii, jest daleko bystrzejszy, a niżeli *Charibdis* przy brzegach Sycylii. Porywa okręty płynące o półtorej mili niemieckiej od niego.

NIDERLANDY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Haga*, dnia 30 października. Król angielski spodziewany jest w krótko w Brukseli, gdzie Lord Clancarty czyni przysposobienia na przyjęcie Monarchy swego.

Listy od granic francuzkich donoszą, iż nowo

zaciężnym z roku 1819, przeznaczonym do uzupełnienia jazdy, tudzież kompanijom wyborowym piechoty w całym kraju, kazano niezwłocznie stanąć do półków. Z drugiej strony, kilka półków stojących na osadzie, udało się ku Pyreneom, dla wzmocnienia kordonu, rozciągniętego od Oceanu do morza śródziemnego, z powodu żółtej gorączki grassującej w Hiszpanii.

N I E M C Y.

(z Gaz. Warsz.) Od brzegów Menu dnia 2 listopada. Kilku greków, między którymi jest *Serży Ypsylanty*, przybyło z Bessarabii do *Frankfortu*, udając się do *Paryża* dla ukończenia nauk. *Xiażę Metternich* ma d. 3 b. m. przybyć do *Frankfortu*. Słychać, iż został wysłany do *Hannoweru* dla ułożenia się z królem angielskim względem kongressu o interessach tureckich.

M E X Y K.

(z gaz. ryz. *Zusch.*) Gazety amerykańskie zawierają o państwie tém następujące wiadomości: „Wiadomo, że w Meksyku od czasu niepomyślny pierwszy rewolucyi w tym kraju, wznieconey przez *Hidalgo*, plebana z *Dolores* (który w roku 1810 tylko przez wahanie się swoje opuścił porę zdobycia miasta *Meksyku*, albowiem miał już 100,000 ludzi do pola, ale został zdradzony, i w roku 1811 zakończył życie na rusztowaniu w *Chiguaga*) snują się liczne oddziały podjazdowe, które rozszerzają ducha niepodległości, i którym do powiększenia liczby stronników tylko broni nie stawało. W roku tym w miesiącu lutym, półkownik *Don Augustin Iturbide*, człowiek żywego charakteru, wystąpił niespodzianie, jako gorliwy stronnik niepodległości Meksyku. Po daremney prośbie do *Vice-króla*, aby przelożył królowi rzeczywisty stan Meksyku i powszechne życzenie tak mieszkańców jako i wielkiej części wojska za niepodległą dziedziczną konstytucyjną monarchią, mającą na czele xiażęcia z panującej w Hiszpanii dynastji; oświadczył się otwarćcie za planem, z którym rozumiał być połączone szczęście Meksyku. Udał się z całym półkiem swoim do najbliższego przywódcy powstańców, znajomego *Victoria Guadeloupe*, który ciągle jeseze z 1800 ludzi był pod bronią. Jak tylko *Iturbide* udzielił planu swego *Guadeloupe*, oświadczył się ten ostatni gotowym iżnaczyć za naczelnego dowódcę wojska niepodległych *Meksyku*. Poczem obadwa rozestali poselstwa do reszty naczelników niepodległych, którzy wszyscy poszli za przykładem *Guadeloupe*, i zgromadzili się w *Iguala*, dla ułożenia się z obu pierwszymi względem środków osiągnięcia spólnego celu. Wczwali na ten koniec dwudziestu znakomitszych mieszkańców prowincji, w której się znajdowali, i naradzali się wspólnie z nimi nad wybraniem środków. Po pięciogodniowem naradzeniu się, ułożone zostały zasady przyszłej konstytucji Meksyku, i postanowiono uwiadomić o niej naród, *vice-króla* i dwór madrycki. Zasady te przyjął lud w ogólności dobrze, chociaż wielu szczególnych było, którzy nie pochwaliłi utrzymania wszystkich wyłącznych praw i przywilejów duchowieństwa, i wyłączenia wszystkich religij, prócz katolickiej. *Lubo vicekról*, jako zastępca *Króla*, nie mógł zasad tych pochwalić, jednakże byłoby może roztropniey, o doysciu ich poświadczyć i przyrzec przelożenie ich królowi i rzeczywicie je przesłać, a niżeli, jak to *vice-król* uczynił, deptać je nogami i przeciw *Iturbide* i stronnikom niepodległości powstawać z pogróżkami, które, jako były bezkorzystne, szkodę tylko sprawie hiszpańskiej przyniosły. Napróżno *vice-król* zachęcał przednieysze władze cywilne i duchowne do wynurzania w poselstwach swoich, przywiązania do istnącego porządku rzeczy, oraz chęci jej bronienia; napróżno zgromadził u siebie korpus oficerów załogi, i kazał jej oświadczyć, że do ostatniej kropli przeleje krew swoją za sprawę Hiszpanii: powstanie wybuchło wszędy, gdzie nie było wojsk królewskich, a nawet i te przeszły w wielu miastach na stronę ludu. *Vice-król* wystawił naówczas kilka korpusów zbrojnych, powierzył dowództwo doświadczonym

oficerom, i wyruszył z nimi przeciw powstańcom. Z obu stron wydano sobie wiele bitew, które, nawet kiedy rojalści zwycięzcami byli, nie przynosiły im żadney korzyści; bo gdzie tylko stanęli, wszędy widzieli się otoczeni chociaż od źle uzbrojonego tłumu ludu, który go niekałi przeszkadzał dowozu żywności, a powstańcy, kiedy w jednym miejscu pierzchnęli, ukazywali się znowu w drugim. W tym stanie rzeczy postanowili rojalści opuścić otwarte pole i zamknąć się w warownych miejscach. Ale że miejsca te niezn ydowały się w należytych stanie obrony, wpadły więc jedne po drugich, wyjawszy *Mexyk* i *Vera-Cruz*, w ręce powstańców, którzy po wzięciu *Puebla de los Angeles*, (ostatnich dni lipca) posunęli się pod stołecę i opasali. Wśród tych okoliczności, nowy *vice-król Odonaju*, przybył z Hiszpanii, która wahaniem się swoim wszystko popsuła, do *Vera-Cruz*, ale znalazł się tam otoczonym od powstańców. i pozbawionym sposobów dostania się do *Meksyku*. Według pogłosek z *Kuby*, za które jednak rzeczy jeszcze nie można, wszedł już *Iturbide* do *Meksyku*. Też wiadomości dodają, że postępy powstańców w *Meksyku* sprawiły także wielkie burzenie się na *Kubie*, i że kiedy tamci swego dopną, zapewne i *Kuba* usiłować będzie osiągnąć niepodległość, jeśli się tylko anglicy do rzeczy tej nie wmieszają.

S KAMIENCA PODOLSKIEGO.

Dnia 26 października. Mielismy tu w tych dniach nie mało wszystkich zajmujący widok religijnego znaczenia: tym bardziey, że rzadko gdzie zdarzyć się mogący: który się u nas nigdy wprzód nie trafił, aż dopiero na dniu 22 b. m. kiedy tu teyszey dycezyi Pasterz, w zebraniu się zewsząd licznego duchowieństwa, i rozmaitego stanu, wieku i pici wiernych, *JW. JX. Franciszek Borgiasz Mackiewicz*, Biskup kamieniecki, orderu *s. Anny* i klasy kawaler, jedney z najdroższych dla siebie swej owczarni owieczek to jest: rodzoney matce swojej, 78letniej veterance, ostateczną posługę chrześcijańską biskupim obrzędem dopełniał. Jakoż od samego początku pasterskiego głosu swego do wiernych podówczas zgromadzonych, czule tę okoliczność wymienił. Sprowadzone tu z *Grodka* zwłoki tej *s. p. veteranki*: gdzie w domie sióstr miłosierdzia od lat 9ciu przed zgonem swoim mieszkane sobie obrała: a pobożne i świątobliwe życie, chrześcijańską śmiercią zakończyła: załozny po utracie matki, przywiązany do niej dobry syn, Biskup, przyjmował i do kościoła naprzed wprowadzał. Po zakończeniu zaś w kościele modlitw za zmarłych i Najswiętszej ofiary, do grobu prowadził. Wszystko było do wielkiego uczucia i zbudowania. Ale głos jego pasterski, głos takiego syna nad grobem matki iży roniącego, do guntu duszy słuchających przeniknął. Mocno się dał uczuć wielki stosunek i właśnie na swoim miejscu wydany obraz *s. Augustyna*, który matkę swoją *s. Monikę* w *Ostia Tiberina* pochował: mając się z nią razem do *Afryki* pusezać od brzegów *Włoskich*: gdy się *s. Monika* na lepsze życie przeniosła: Ale *s. Augustyn* nie był jeszcze wtedy biskupem, ani kapłanem.... W duchu pokory chrześcijańskiej tłumaczy się w tej mierze nad grobem swej matki Biskup kamieniecki, a tłumaczy ze zbudowaniem i wzruszeniem serca aż do wycisnienia łez rzewnych. Lecz dane wtedy dzieciom i rodzicom przestrogi, nigdy z ich pamięci nie powinny wychodzić.

„Z mego przypadku, uczcie się (mówił) synowie i córki tej niezawodney prawdy: że nie ma po Bogu szczęścia droższego, jak mieć zawsze na doręczu sposobność całowania rąk i nóg rodzicielskich. Kiedy wam Bóg pozwala cieszyć się niemi, umiemy cie ten dar wysoko cenić: aczby też rodzice wasi nie byli takimi (co się nie raz nieszczęście przydarza) jak powinni, żeby dla zaniebdania was, a może i dla dobrowolnych zgorszeń, dopuszczali się rozmaitego względem was uchybienia ze swojej strony. Oni Bogu ścisły rachunek za swoje względem was uchybienie oddadzą. Ale do was należy, zawsze ich szanować, czcić i kochać. Stosować się do ich woli i żądania w tém wszystkiem, co tylko jest i być może ku cnocie, pobożności synowskiej i dobrym

obyczajom. Rzeczono do wszystkich bez wyjątku w Piśmie świętem: *Kto czci oycę i matkę swoją, doczeka się pociechy z dzieci: a w dzień modlitwy swej wysłuchan będzie.* I dalej (Eccl. 37) *Ze wszystkiego serca twego czcij oycę twego, a nie zapominaj stękania matki twojej: aby na ciebie przyszło błogosławieństwo.* Ponieważ błogosławieństwo oycowskie utwierdza domy dzieci: a przeklęstwo macierzyńskie wywraca je z gruntu.... Co się mnie tycze, tak wielkich korzyści odąd zazdrościć wam będę. Bo od lat dwudziestu z górą straciwszy oycę: a teraz świeżo utraciwszy matkę, nie będę miał przed kim ugiąć mego kolana i nachylić głowy przed tą, którą mię swojego syna, w imieniu Boga błogosławiła... Pamiętajcież i wy rodzice! ile wam przez sam wzgląd na dzieci wasze, potrzeba być enotliwymi: ile, nie słowy tylko, lecz i mocniejszym nad słowa przykładem, do dobrego dzie-

ci wasze prowadzić.... Dzięki wam wszystkim tu znajdującym się: że mi pomagacie pogrzebać umarłego mego. Odzywam się do was słowy Abrahama, gdy miał grzebać ciało małżonki swej Sary. *Przychodniem jestem u was: dajcie mi prawo pogrzebu z wami: abym mógł pogrzebać umarłego mego: gdzie ciała rodzin waszych spoczywające, przyszłego zmartwychwstania czekają....* Z was, tego miasta mieszkańców, wszyscy inni w tym mierze wzory brać powinni...." Tak ważnego przykładu pobożności synowskiej i prawdziwie pasterskiego upomnienia chrześcijańskich rodziców i dzieci, nie możemy w milczeniu pominąć.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 8 listopada rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 86½, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 97½, stary rubli 11, kopiejek 75, imperyal rubli 37 kop. 52½.

Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenż. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Dniesienie teatralne.

Dziś w Piątek to jest dnia 11 nowembra daną będzie Tragedya Woltera w 5 aktach pod tytułem *Tankred*. W następującą zaś Niedzielę to jest dnia 13 t. m. na dochod JP. Werowskiego daną będzie Tragedya P. Raynouard w 5 aktach pod tytułem *Templaryusze*, po której nastąpi komedya w 1 akcie pod tytułem: *Grymasy Młodej Zony*.

Wezwanie pretensorów.

1 Dekretem Sądu Magistratu Wileń. roku 1821 7bra 1 dnia na skutek remissy Sądu Gł. Lit. Wileń. 2go Departamentu w sprawie obyw. Wileń. JP. Zofii Biszofowej z Star. Leybą i Pesią Hercykowiczami Tomarą Boruchową, Mejerem i Leją Hirszowiczami, Michele Ickowiczem Swirańskim, medycyny doktorem Jakubem Leyboszycem oraz żoną onego Buną, Mejerem, Boruchem i jego żoną Zakami, nadto WJP. Stefanem Czarnockim Rotm. po ustaleniu tary exdywizji majątku Star. Borucha i żony jego oraz Mejera Zakowiczdecydowaniu dylacyi pierwszym stopniom sprawy i onej rodzajowi właściwych, przyporuczono wezwać wszelkiego tytułu pretensorów do majątku pomienionych Star. Zakow; aby ci do następnej w tymże sądzie rozprawy ostatecznej z dowodami pod upadkiem i straceniem rzeczy co narychle jawni się, w załatwieniu czego zamieszcza się niniejsza trzykrotna awizacya: z tém, iż dla niejawiących się pretensorów w oczwistym dekrete zapisaną zostanie wieczna ammissya 1821 9bra 10 dnia.

1821 9bra 10 takowe wezwanie wolno do Kur. Lit. umieścić. Józef Krzyżanowski prez. M. W.

3 Za remissą Sądu Głównego Litewsko Wileń 2go Departamentu w sądzie ziemskim Ptu Wileń. odchodziła sprawa kredytorów i pretensorów zeszłego WJPana Andrzeja Matczewskiego pisarza byłych akt trybunalskich pod stannością onego sukcesora WJPana Alexandrą Matczewskiego porucznika woysk rossyjskich konkurs oświadczającego, w której pierwszym stopniowi właściwe dylacye zostały przeznaczone, a do oczwistej rozprawy w sesyach poobiednich dniem 5 marca roku przyszłego 1822 jest oznaczony, żeby więc kredytorowie i pretensorowie na założony termin pod upadkiem rzeczy, a debitorowie że w ich niestanności oczwisty nastąpi wyrok, zatym niedogodności przydarzyć się mogące własnej winie przypisywać będą powinni, do tegoż Sądu Ziem. Ptu Wileń. stawali i łączyły się, niniejszą trzykrotną wszystkie interessowane strony zawiadamiają się awizacyą.

3 Według uczynionego oświadczenia przez WJPana Franciszka Rynkiewicza aktora połowy majątku Zabeliszek w powiecie Wileń. w parafii Worniańskiej sytuowanego, Sąd Ziemski Ptu Wileń, przeznaczył wieczystą taryę i exdywizyą, zatym pierwszemu stopniowi właściwe uznał dylacye; a do oczwistej rozprawy w kadencji Juniowej roku następnego 1822 zamierzył terrain, żeby przeto wszyscy kredytorowie i pretensorowie sub amissionne rei; a debitorowie że w ich niestanności nastąpi oczwisty dekret, zatym niedogodności własnej winie przypisać będą powinni, na założony termin do jednoczasowej stawali rozprawy, niniejsza trzykrotna podaje się awizacyą.

Ostrzeżenie.

2. Roku 1821 9bra 5 dnia czyni się w pow-szechności ostrzeżenie, że Star. Mowsza, Caiko i Abraham Jankielowiczowie Szajowiczowie Baksztowie, między sobą bracia, a zeszłego Jankiela Szajowicza Bakszty sukcesorowie, za dług zł 47,000, skutkiem prawa zastawnego przez zeszłego ich oycę W. Magdalenę z Przesmyckich Krassowskiej regentowej b. trybunału, i sukcesorom zeszłego Tomasza Krassowskiego zawiniony, zapozwani do Sądu Ziem. Oszmian. w roku terażn. 1821 8bra 12 dnia po zaszyłych akcesoryjnych wyrokach, przed oczwistą rozprawą na przeciąg sprawiedliwości w tymże sądzie skondemnowali się w celu, aby zafrymarczyć własność regentowej Krassowskiej i fundusz odpowiedzi za pomienioną sumę, i za zaległe od niej z lat kilku procenta ulegający, i kondyktowemi umowami obarzyć; przeto niniejszą awizacyą ogłasza regentowa Krassowska całej publiczności, iżby z Star. Mowszą Caiką, i Abrahamem Jankielowiczami Szajowiczami Baksztami, sukcesorami zeszłego Jankiela Szajowicza Bakszty, w żadne układy, tak o wyprzedaż kamienicy w mieście Wilnie sytuowanej, jako też na schedę po exdywizy w miasteczku Kazanowie marszałka Wołodkowicza w gubernii witeb. poie lepel. dla ich przyszłą, ogólny fundusz zeszłego debitora Jankiela Szajowicza Bakszty wyswiecający się, nikt do czasu opłacenia długu antecessorskiego regentowej Krassowskiej, i oczwistej rozprawy, z sukcesorami w żadne umowy nie wchodził, i żadnych tranzaktów nie zawierał; gdyż w przeciwnym zdarzeniu, każdy sobie winę własną przypisze, tém niniejszem ostrzeżeniem ogłasza. Magdalena z Przesmyckich Krassowska Regentowa.

Roku 1821 9bra 6 dnia wolno jest to ostrzeżenie w Kuryerze Lit. umieścić, poświadcza Ziem. Ptu wileńskiego Pisarz Józef Olszański.

Czas obserwacji		Wysokość Barom.	Wys. Ther. Beau.	W i a t r y.	Odmiana w powiet.
Obserwacje meteorologiczne.	dnia 9 średnia	27 cal. 6,07 lin.	+ 5,58 stopni	Południowy	Deszcz
	dnia 10 średnia	27 — 3,23 —	+ 4,08 —	Południowy	Deszcz
	dnia 11 godz. 6	27 — 2,6 —	+ 2, — —	Południowy	Pochmurno

Wilno dnia 11 Listopada 1821 roku v. s.

O ś w i a d c z e n i e.

2. Excerpt z protokółu potocznego Sądu Ziem. Ptu Mińskiego, w dacie poniżej wyrażający się zapisanego oświadczenia, pod pieczęcią urzędową Ziemską tegoż powiatu, w tymże czasie stronie potrzebujący jest wydany.

Roku 1821 miesiąca augusta 11 dnia. Na Uzędzie JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskim Powiatu Mińskiego oświadczenie wspól z remanifestem imieniem W. J. Pana Kazimierza Tomaszewskiego Sędziego Granicz. ptu Mińskiego w rzeczy następney: Urodzoną Izabella z Tomaszewskich Misiewiczowa tytułarna sowietnikowa, powodowana jedynie osobistem ku oświadczającemu się przez zawiść widno uczynionego mu od rodzeństwa daru w zapisaniu chat kilkunastu nieukontentowaniem, rozpoczęła napastny w Ziemstwie ptu Mińskiego wspólnie z swym mężem Urodzonym Wiktorem Misiewiczem sowietnikiem o nadużycie jakoby plenipotencyi process, z jakowego, honor oświadczającego się dotykającego procederu, gdy uważała nieprzyjemne w następności kar wetowych skutki, iżby przeto od owych osłonić męża a dopełnić swój projekt w domierzaniu oświadczającemu się nieprzyjemnościów, pełne odstępności od prawdy i niesprawiedliwych pomówień, samojedna już w Ziemstwie Ptu Mińskiego 1821 apryla 2 dnia zapisała oświadczenie w tey zapewne nadziei, że oświadczający się jako brat jej, łatwo domierzoną sobie obelgę przebaczy, a ona karze za niedowiedzenie tego, co dowodzić przedsięwzięcie ulegać nie będzie. Lecz oświadczający się znając dostatecznie, iż usprawie dliwienie niesłusznych sowietnikowej Misiewiczowej pomówień i domaganie się za nie pen wetowych w miejscu tylko właściwym następować może; nie widzi potrzeby rozszerzać się z wypisaniem kolei prowadzenia i okolicznościów zaszłych w sukcesyynym po zeszyłych Jaskułdach interessie, do którego oświadczający się w działaniu jako współ aktor i drugi plenipotent należał, znajduje tylko potrzebę tenże oświadczający się uprzedzić publiczność, że to wszystko cokolwiek nieukontentowana i chcąc szkodzić oświadczającemu się Misiewiczowa w swoim manifestie zamieszcila, jest wcale odstępne od prawdy, i skutkiem jej (jak się wyżej rzekło) zawiści, jakową powodowana, gdy publicznie dotyka honor oświadczającego się, przeto, że oświadczający się dopomnienia się swej krzywdy w miejscu właściwym nie przenedba, wcześniej przez niniejszy remanifest zapowiedzieć i ony do Gazet Kuryera Litew. podać postanowił. U tego oświadczenia podpis takowy. Kazimierz Tomaszewski.

Takowe oświadczenie w aktach Sądu Ziem. Ptu Mińsk. znajdujące się wolno drukować Tomasz Zoładz pisarz Ziem. Mińsk.

O zgodności świadczę. Leonard Bartoszewicz
Ziem. Ptu Mińsk. Regent.

P o z e w.

5. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnego Całą Rosyą etc. etc. etc.

Urodzonemu Wawrzyńcowi Tryntrochowi kapitanowi woysk Rosyyskich, Kazimierzowi kapitanowi inwalidow woyska Pol., oraz Kajetanowi

i Annie Kulikowskim successorom zmarłego Stanisława Kulikowskiego szambel dworu Polsk. mającym fundusze zmarłej Małgorzaty Tryntrochowej chorąż. woysk Ross., a także jej successorom jakiego bądź imienia, nazwiska, tytułu i urzędu, gdzie bądź najdującym się, loco peragendae executionis, także Elżbiecie Kulikowskiej szambel. dworu Pol. i jej opiekunom po suspensie pozew edyktałny przed Sąd Ziem. Wileń, w kadencyi 8browey i po niej zwykle podług praw sądzić się mający z instancyi Urodz. Franciszka jako męża, Maryanny jako aktorki Mickiewiczów małżonków, którzy obżałowani. pozywają, referując się do testamentu roku 1817 februaryi 18 datowanego eorun. 8bra 12 przed aktami Ziem. Wileń. obżałowanego, zmarłej Małgorzaty Tryntrochowej kapit. i kopiją z spraw z obżałowanymi stanowiącego, a z obżał. Kulikowskiemi w roku idącym 1821 8bra 28 dnia, jako też na obżał. Tryntrochu kapit. nie mniej dalszych successorach Tryntrochowej chorąż. niestannych, także dalszych dowodów u Sądu złożyć się mających o to: o nakazanie obżał. Tryntrochowi i Kulikowskiemu na samprzód zawarowania activitatem loci standi solutione na kondemnacy, a ze wszystkimi obżał. iż żałująca przez lat 2 blisko, u zmarłej Tryntrochowej w chorobie zostającej pełniła posługi dniem inołą, za które zawiniła zł. 1,000 umówione, wyznała to na testamencie i jeszcze wydzielić z pościeli część znacniejszą exekutorowi zmarłemu Kulikowskiemu poleciła, gdy wszakże obżał. zawładali po niej fundusze, od daty śmierci do tychczas mitrężą wypłatę, a successorowie żadni do spadku po oney do dziś dnia niejawili się, przeto w skład dekretow dyllacyynych, niemając dokładney o successorach wiadomości podług wzdania ich na upad w rzeczy dwukrotnie po raz trzeci pozywa i prosi: Chociażby pod niestanność niejawienie się zmarłej Tryntrochowej chorąż. successorów, jakiego bądź stopnia, imienia, nazwiska, tytułu i urzędu powołujących się przez niniejszy edyktałny raz ostatni trzykrotnie w Kuryerze Litew. zamieszczony zapozew, sądzenia zł. 1,000, oraz za część pościeli zawładaney i użytey rub. sr. 15 na wszelkim majątku po oneyże pozostałym gdzie bądź okazać się mogącym, z extenuacyą do onego, z zastrzeżeniem: iżby obżał. wszyscy skutków zapasć mającego dekretu niebronił, o zapłacenie win niestannych podług prawa, o zbliżenie do przysięgi, oraz co czasu sprawy proszonym będzie S. M. Z.

Roku 1821 8bra 31 dnia. Woźny w sprawie JPP. Franciszka i Maryanny Mickiewiczów kopiją tego edyktałnego pozwu przed Sąd Ziem. Wileń. dopiero sądzący się i w kadencyi następney podług prawa sądzić się mający po successorów tak zmarłego Stanisława Kulikowskiego szambel. jako też zmarłej Małgorzaty Tryntrochowej chor. woysk Ross. w jakimkolwiek bądź stopniu, miejscu i jakiego bądź imienia, nazwiska, tytułu lub urzędu zostających do Redakcy wileńskiej dla pomieszczenia trzykrotnego w Kuryerze Litew. podalem i prawną rozprawę ogłosiłem. Mateusz Bolewicz Woźny Ptu Wileń,

Wolno zamieścić do Kuryera Litew. Poświadczam Michał Sawicki Prezydent Ziem. Powiatu Wileńskiego.

U w i a d o m i e n i e.

3. Niżej piszący się znajduję potrzebę uczynić obwieszczenie stronom interessowanym następnie: Obwieszczaający był dłużnym za obligiem 1818 maja 4 W. Franciszkowi Krzywkowskiemu Skarb. Nowogródz. zł. 20,000 z terminem opłacenia w przeciągu 3ch lat zamierzonym, tę summę nazprzód W. Krzywkowski w roku powyższym maja 15 zanie swej W. Helenie Krzywkowskiej odstąpił, która po przyjęciu za kwitami z góry procentów i a konto kapitału zł. 5,000, restującą summę W. Leonardowi Adamowiczowi Sędz. Gran. Lidz. roku 1819 xbra 25 przekazała; za jakową cessją W. Adamowicz przyjąwszy procent z góry, w układach sobie wiadomych summę powyższą JP. Maryannie Krzywkowskiej córce W. Heleny Krzywkowskiej przełał, której zł. 1,000 na rzecz kapitału opłacił obwieszczaający. Między tym pretensorem W. Krzywkowskiej niżej piszącego się zakładać zaczęli, i na summę powyższą, mimo to że już W. Krzywkowska niebyła aktorką, pozakładali areszt, a szczególnie JW. Floryan Woynilowicz generał wojsk pol. utworzył process w Ziem. Wileń. i w roku 1820 julii 10 w porządku rozpoznania aresztu uzyskał kopią spraw. Osobno W. Tadeusz Haciski prezydent Ziem. Nowogr. do Grodu Wileń. za pretensją do W. Krzywkowskiej, niżej piszącego się przypozwał, i podobnież in ordine kognicji aresztu zyskał dekret copiarum spraw, z jakowych okoliczności chociaż summa była przyaresztowana, W. Krzywkowska dopominała się o jej oddanie i pozakładane aresztu znieść przyrzekła, w skutek czego niżej piszący się zebrał piętadze, i kilkakrotnie na żądanie W. Krzywkowskiej do Miasta Wilna przywoził. Gdy jednak W. Krzywkowska, narażając na znaczne wydatki aresztów załatwić nie stara się, przeciwnie nie stawając na powództwo swych pretensorów czyni przewłoki; niżej piszący się mając obawę, aby dwa razy za jedną należność niebył kłucącym i gdyby JP. Maryanna Krzywkowska, na której imię przelew uczyniony, w następności tejże samej summy nie poszukiwała, zaniósł 1821 julii 10 na Sądach Ziem. Wileń. oświadczenie, wyrażając stosunki do W. Krzywkowskiej, a razem chcąc uniknąć od asystencji pretensorów w różnych jurysdykcjach przez pozew w roku idącym 7bra 1 i osobne obwieszczenie, powołał WW. Franciszka, Helenę oraz Maryannę Krzywkowskich do Sądu Grodz. Troc. w celu przyjęcia summy i o zwrot obligu, gdyby więc o takowym procesie pretensorowie uwiadomieni byli przez niniejszą awizację obwieszcza, i że summa, jako wypadnie w należności dla WW. Krzywkowskich w Sądzie wyrażonym, stosownie do prawa, zlokuje, uwiadamia.

Antoni Rossochacki Sędzia Gran. Ptu Troc.

Ze takowe obwieszczenie może być w Kuryerze Litew. drukowane świadczę roku 1821 dnia 25 8bra, Karol Romanowicz Sędzia Grodz. Ptu Wileń.

O g ł o s z e n i e.

3. Kommissya sądowa edukacyjna gubernii wołyńskiej, podolskiej i kijowskiej, dekretem z dnia 21go maja bieżącego 1821 roku pod Nrem 2533 w sprawie funduszu edukacyjnego, z sukcesorami niegdy W. Adama Chamca, dóbr pojezuickich w gubernii podolskiej, powiecie winnickim, Futorów, Kazanicha i Kaydaczycha, dyplomatycznego posiadacza, wspomniane dobra za powracające do własności funduszu edukacyjnego uznawszy, w porządku oddania tych dóbr komu innemu, i otrzymania należnym porządkiem dla nowego ich dziedzicą dyplomatu, zadeklarowała obwieścić obywateli chcących otrzymać dziedzictwo tychże Futorów, i oznaczyć termin dla umówienia się o kondycję z nowym ich dziedzicem. Przywołując do skutku pomieniony dekret postanowiła: na stawienie się w Kommissyi swej chcących zawierać umowę z funduszem edukacyjnym o dobra pojezuickie, Futory, Kazanicha

i Kaydaczycha, (o trzy i o siedm werst od miasta powiatowego Winnicy odległe, i po kilka poddanych mające,) o których stanie szczegółową wiadomość z akt Kommissyi swej powziąć można, dzień 15, 16 i 17 miesiąca grudnia bieżącego 1821 roku oznaczyć. Zeby zaś to postanowienie wszystkich wiadomości doszło, podać do Gazety Kurjera Litewskiego dla trzykrotnego ogłoszenia, a osobne tegoż ogłoszenia exemplarze drukowane przy komunikacjach posłać rządowi guberskim gubernii wołyńskiej, podolskiej i kijowskiej, dla opublikowania przez ziemskie i mieyskie policye, oraz JW. Marszałkom powiatowym tychże trzech gubernii. Dan w Krzemieńcu dnia 21 października 1821 roku.

Prezes Kommissyi i kawaler. Michał Sobański.
Pisarz, Rudzki.

5 Od wileńskiej składowej tamożni ogłasza się: iż w tejże tamożni w trzech terminach, to jest: pierwszy dnia 14 nowembra, drugi 25 tegoż miesiąca, a trzeci ostateczny dnia 15 następującego miesiąca decembra teraźniejszego roku, rano od godziny 8, będą przedawać się z publicznego targu następujące towary, a mianowicie: chustek bawełniczych czerwonych do nosa 4,699 sztuk; tasiemek bawełniczych 600 sztuk i 21 resztek, tasiemek nicianych białych 105 kawałków, tasiemek wełnianych 30 kawał., naukinu różnego koloru 1,170 arszyn, kartunu różnego koloru 8187 arszyn, gingamu 1894 arszyn, kalinkoru białego 1437 arszyn, materji bawełniczej białej z deszeniami 768 arszyn, perkalu białego 720 arszyn, kanifasu białego 722 arszyn, piki różnego koloru 313 arszyn, muslinu 720 arszyn, materji z wełnianą przedzielną 577 arszyn, bombasu 1924 arszyn, płótna białego 817 arszyn, linu białego 330 arszyn, ółówek oprawnych w drzewo cyprysowe 2340 tuzinów, szczotek do zębów z kościanymi trzaskami 4 tuzinów, farb różnego koloru 228 szufladek i skór lisich niewyroblonych 230 sztuk. Dnia 2 nowembra 1821 roku. Zarządzający fon Smitten.

W obowiązkach Sekretarza Michałowski.

3 Na powództwo kredytorów i pretensorów zesłanej Eleonory Majewskiej Chorażyney byłych wojsk polskich z jej debitorami w Sądzie Ziemskim Ptu Wileń. w sposobie konkursu ustanowionym został dekret pierwszemu stópninowi właściwe dyktacje przeznaczający, i jednoczasową ze wszystkimi kredytorami i debitorami rozprawę zapewniający, żeby więc tychże wszystkich wierzycieli, a także i sukcesorki WJPani półkownikowej Jossylsenowej, niemniej debitorów, o podniesionym konkursie wiadomość dopyć mogła, i żeby kredytorowie pod upadkiem rzeczy, a debitorowie ze w nich niestanności oczewisty nastąpi wyrok, zatym niedogodności własnej winie przypisać będą powinni, do jednoczasowej rozprawy stawali i łączyli się, do tego celu niniejsza trzykrotna podaje się awizacja.

W e z w a n i e.

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iżby sukcesorowie, kredytorowie i pretensorowie, zmarłego Smotrytela Kleckiej pocztowej stacyi, Michała Eysmonta, przybyli na termin prawem naznaczony do Sądu Ziemskiego powiatu Mińskiego, dla odebrania pozostałego po śmierci tegoż Eysmonta majątku. Dnia 21 oktobra 1821 r. Sekretarz, Felicyan Arcimowicz.

3. Pewna Panna z dobrej familii posiadająca z reguły język Niemiecki i sztukę grania na fortepianie, życzy sobie znaleźć w jakim zacnym domu obowiązek guwernantki oraz dawania lekcyj pomienionych dwóch przedmiotów. Kto by posługi tej potrzebował, raczy się zgłosić do W. Komornika Babińskiego mieszkającego w domu P. Machnaura na ulicy Zamkowej, pod N. 78.